

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
POLONIA UNIVERSITY IN CZESTOCHOWA (ПОЛЬЩА)**

**AKADEMIA POLONIJNA
POLONIA UNIVERSITY**

**СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В МОВНІЙ ОСВІТІ
СУЧАСНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ**

**Збірник матеріалів
V-ї Міжнародної наукової конференції
II-го МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО КОНГРЕСУ
SMART SOCIETY 2019**

11-12 квітня 2019 р.
Київ

УДК 37.013.43:81:378.4

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»
Протокол №7 від 11 квітня 2019 р.*

Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасних університетів [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (11–12 квітня 2019 р.). — К.: КНЕУ, 2019. — 407 с.

У збірнику представлені матеріали презентаційних доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, у яких значну увагу приділено лінгвістичному компоненту міжкультурних комунікацій, дотриманню європейських стандартів у мовній підготовці фахівців нового покоління, що передбачає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій та усвідомлення міждисциплінарної важливості міжкультурної комунікативної компетентності у програмі інноваційного розвитку закладів допрофільної, профільної та вищої школи.

The collection of the articles highlights theoretical and practical issues in the sphere of intercultural communications and outlines modern transformational trends within national and European language teaching strategies and standards. Special emphasis is put on the research dealing with linguistic modelling of intercultural communication in modern globalized world where the academic process is viewed as an multidisciplinary entity in all forms of pre-profile, profile, and higher education.

Редакційна колегія

Голова: І.А. Колеснікова — д.філол.н., проф. (Київ, КНЕУ); відповідальний редактор: М.М. Гавриш — завідувач кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); члени: І.А. Синиця — д.філол.н., ст.наук.співроб. (Далянський університет іноземних мов, Китай); Y. Arustamyan — PhD, Associate Professor (National University of Uzbekistan); I. Gvelesiani — PhD, Associate Professor (Ivane Javakhashshvili Tbilisi State University, Georgia); Л.Ю. Дикарева — завідувачка кафедри, к.філол.н., доц. (Київський національний університет будівництва й архітектури); Ю.М. Друзь — завідувач кафедри, к.пед.н., доц. (Київ, КНЕУ); А.В. Капуш — к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); Л.С. Козловська — завідувачка кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); З.М. Корнева — д.пед.н. (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»); Л.О. Случайна — к.політ.н., доц. (Київ, КНЕУ); О.Л. Шевченко — завідувачка кафедри, к.філол.н., доц. (Київ, КНЕУ); Е.І. Щукіна — завідувачка кафедри, к.пед.н., доц. (Київ, КНЕУ).

Технічний супровід

М.Г. Алейнікова, ст. викл.

Загальну редакцію здійснено із збереженням авторського стилю

*Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
тел. 371-61-74*

ISBN 978-966-956-090-1

© КНЕУ, 2019

МОВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ		
<i>Алпатова О.В. Агібалова Т.М.</i>	Стратегія мовного моделювання національного виховного ідеалу	97
<i>Артеменко А.І.</i>	Інтенсифікатори перепитувань в англійському та українському дискурсах в міжкультурній комунікації	102
<i>Бедько І.В.</i>	Вербально-графічні системи у розвитку монологічного мовлення іноземних студентів	109
<i>Бобрівник С.Л. Гайдученко С.В.</i>	Риторика міжкультурного спілкування: письмовий діловий дискурс у контексті міжкультурної комунікації	112
<i>Гавриш М.М.</i>	Орієнтація на цільову групу як важливий чинник перекладу у міжкультурному контексті (на прикладі назв вулиць та станцій метро)	117
<i>Дикарева Л.Ю.</i>	Порівняння, метафора й метаморфоза як основні способи інтерпретації дійсності лінгвосеміотичний аспект (на матеріалі художньої прози М. Гоголя та М. Булгакова)	122
<i>Запара В.М.</i>	The study of tourism-related terms and speech etiquette for effective cross-cultural communication	126
<i>Капуш А.В.</i>	Навчання граматики усного мовлення як частини іншомовної комунікативної компетенції	130
<i>Ковтун В.С.</i>	Переклад як інструмент формування соціокультурного простору особистості	132
<i>Коновал І.І.</i>	Функційне навантаження емотивно-оцінної лексики в ідіолекті Олександра Довженка	136
<i>Круковський В.І. Круківська О.В. Турчанінова В.Є.</i>	Педагогічні й методичні проблеми вибору інноваційних моделей у галузі викладання іноземних мов	141
<i>Курченко Л.М.</i>	Сучасні дефініції терміну «гендер» у текстах міжнародних інституцій	172
<i>Лавриненко Т.П.</i>	Економічна лінгвістика: запити ринку	177
<i>Лобецька І.М. Драб Н.Л.</i>	Лінгвістичні особливості англійських рекламних текстів	179
<i>Лобода Т.М.</i>	Моделювання комунікативних ситуацій у курсі «Українська мова як іноземна» у вищому педагогічному закладі	182
<i>Постригань А.В.</i>	Dialogisches Prinzip in der Interkulturellen Kommunikation	187
<i>Sikorskyi Andriy</i>	Model of writing in the study of the asymmetry of knowledge	191
<i>Сініцина Н.М. Капустіна О.В.</i>	Розуміння та вживання прислів'їв як важливий елемент соціолінгвістичної компетенції студентів	198
ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ		
<i>Алейнікова М.Г. Теплюк І.А.</i>	E-learning на заняттях з іноземної мови	204
<i>Гавриш О.О.</i>	Роль методу навчальних станцій у реалізації особистісно-діяльнісного підходу на заняттях з іноземної мови	209
<i>Завідонова Н.І. Рабійчук Л.С.</i>	Педагогічна аксіологія як інноваційний процес в освіті	211
<i>Зварич І.М.</i>	Педагогічні підходи до мовної підготовки студентів США (зарубіжний досвід)	214
<i>Кондрук І.В.</i>	Вплив емпатії викладача на процес співпраці зі студентами	219

6. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике: В 4-х т. Т. 1–2 / Ред. В. В. Иванов; АН СССР. Отделение литературы и языка. — М.: Учпедгиз, 1958. — 536 с.

7. Черемисина М.И. Творительный падеж как средство формирования образа // Грамматика русского языка. Сборник. — Вып. 1. — Иркутск: Иркутский госуд. ун-т им. А. А. Жданова, 1972. — С. 72–92.

8. Кузьмина Н.А. «Пробивалась певучим потоком...» (Творительный превращения в поэтической речи) // Русская речь. — 1977. — №2. — С. 31–36.

9. Гоголь Н.В. Собр. соч. в восьми томах. Под общ. ред. В. Р. Щербины. — М.: Просвещение, 1984.

10. Булгаков М.А. Собр. соч. в 5-ти т. / Редкол. Г. Гоц, А. Караганов, В. Лакшин и др.; Подгот. текстов Л. Яновской, В. Гудковой, Е. Земской; Комментар. Г. Лескиса, В. Гудковой, Е. Земской. — М.: Худож. лит., 1990.

Запара В.М.

*викладач кафедри іноземних мов факультету природничо-географічної освіти та екології
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

THE STUDY OF TOURISM-RELATED TERMS AND SPEECH ETIQUETTE FOR EFFECTIVE CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

***Анотація.** У статті розглядається поняття іноземної мовної компетентності, мовного етикету, їх роль у навчанні професійної термінології студентів спеціальності «Туризм». У ній аналізується навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх фахівців у сфері туризму як передумови їх ефективного міжкультурного спілкування.*

***Abstract.** The article considers the notion of foreign language competence, speech etiquette, their role in teaching professional terminology by the students of Tourism. It analyzes the teaching professional English of would-be experts in the field of tourism as prerequisite of their effective intercultural communication.*

***Ключові слова:** культура, комунікація, мовний етикет, культурна компетентність, міжкультурне спілкування, туризм.*

***Key words:** culture, communication, speech etiquette, cultural competence, cross-cultural communication, tourism.*

Researchers describe a range of communicative functions of speech etiquette. Here are some of them. Speech etiquette:

- 1) contributes to the establishment of contact between the interlocutors;
- 2) attracts the attention of the listener (reader);
- 3) it allows to witness the respect;
- 4) it helps to determine the status of an event communication (friendly, business, official, etc.);
- 5) it creates a favourable emotional environment for communication and has a positive effect on the listener (reader).

Teaching of English as a foreign language does not only require the competency of the English mastery but also the cultural competence. Cultural competence is the ability to understand behavior from the standpoint of the members of a culture and to behave in a way that would be understood by the members of the culture in the intended way.

Someone is considered as successful in language proficiency if he is able to fulfill the expectation of the native language to speak as similar as native does. Therefore understanding the other culture of the language comes from is very important in language learning. Cross-cultural competency in foreign language learning especially English therefore involves understanding all aspects of a culture, but particularly the social structure, the values and beliefs of the people, and the way things are assumed to be done. It is impossible to speak Italian or Japanese correctly without understanding the social structure of the respective societies, because that structure is reflected in the endings of words and the terms of address and reference that must be used when speaking to or about other people.

Cross-cultural language learning is a stance on language teaching and learning that emphasizes the interdependence of language and culture and the importance of cross-cultural understanding as a goal of language education. It is promoted as a way to develop learners' ability to negotiate meanings across languages and cultures and prepare them for living in a multicultural world. The importance of developing cross-cultural communicative competence has resulted from learners' needs for acquiring intercultural skills for cross-cultural communication in which they may encounter linguistic and cultural barriers. Teaching from an intercultural perspective involves developing in learners critical cultural awareness of their own culturally-shaped world view and behaviour as well as the skills and attitudes to understand and successfully interact with people from other cultures, that is, to become interculturally as well as linguistically competent. Teachers of English therefore need to shift from a traditional stance to an cross-cultural one to develop both linguistic and intercultural competences of learners.

Living in today's multicultural world, language learners need to develop not only their linguistic competence but also their cross-cultural communicative competence to overcome both linguistic and cultural barriers they may encounter in interaction with people from other cultures. It helps to study the relationship between language and culture and teaching culture as an integral component of language teaching. Therefore, the knowledge of cross-cultural communication is really needed by teachers to introduce them to the target language as well as its culture. The better the understanding of the intercultural competency, the better the performance in the cross-cultural communication is.

Here are some tasks which would be useful for improving skills of cross-cultural communication for the students of English in the sphere of Tourism.

Respecting cultural traditions in Tourism

Before you read

I. Have you ever been to Thailand? Do you know any information about it? What?

Reading

II. Read the factsheet for visitors wanting to know more about the culture of Thailand. Match the headings (1–5) to the paragraphs (a–e).

1. Social attitudes and gestures
2. King and country
3. Visiting homes
4. Religion

5. What to wear

III. Does anything surprise you about manners and etiquette in Thailand? What?

Vocabulary

IV. Complete the lists with the correct form of the word from the factsheet.

noun	adjective	opposite
respect	respectful	_____
politeness	polite	_____
appropriateness	appropriate	_____
hospitality	_____	inhospitable
modesty	_____	immodest
courtesy	courteous	_____
acceptability	_____	unacceptable

Speaking

V. Work in pairs. Ask and answer these types of questions with the given information.

1. Is it OK for women to visit Buddhist temples?
2. If I meet someone, should I shake hands like we do in Europe?

Writing

VI. What would be useful for visitors to know about social behaviour in your country? Write a short summary. Use the headings from Task II.

1. Work in pairs. Use the Internet or reference books to find out about the rules of behaviour in other countries. Report back to the class on what you have found. You could collect the information and create a 'guide to the world'.

Thailand. Some DOs and DON'Ts for visitors.

a) The Thais are very respectful of their king and queen. Visitors should never make disrespectful comments about the royal family. Like the Thais, you should always stand in silence when the national anthem is played. Never stand on banknotes — the king's picture is on them.

b) Always take off your shoes before entering a temple (wat) or other holy building that contains a Buddha image. Do not stand in front of Buddha statues for photographs. Shorts and sleeveless shirts are not appropriate dress for visiting a wat. Both men and women should make sure their legs and arms are covered. Women should never touch a Buddhist monk. If you sit in a temple, make sure that your feet are not pointing towards the Buddha.

c) Thais greet each other with a hands-together gesture called a wai. If someone wais you, you should do the same. It's polite to smile too. When you give things to other people, use the right hand or both hands. Never use the left hand. If you shout, people will think you are very impolite.

d) Generally, wearing shorts is inappropriate unless on the beach. In the street, and in banks, or government offices, try to dress in neat, clean clothes. For men this means a shirt and trousers, for women a modest dress, or blouse and skirt, or trousers. Sandals and short-sleeved shirts are acceptable.

e) Thais are very hospitable. If you are lucky, you may be invited to someone's home. You will usually be offered food or drink. It is polite to accept, and your host may think you are discourteous if you don't accept. Always remove your shoes before entering someone's home.

Tips for travellers

Before you read

1. Work in pairs. You have one minute. How many things can you think of connected with Egypt?

Reading

2. Read this advice for people travelling to Egypt. Does it come from:

a) a holiday brochure?

b) an information website for British travellers?

c) a postcard?

- Respect local customs. Women should always dress modestly. Remember that you can be arrested for being drunk in public.

- Make sure you have a valid visa for a stay of one month. It is impossible to leave Egypt with an out-of-date visa.

- Bring enough money. Make that you can get more money if you need it.

- Don't carry your passport and valuables with you. Keep them in the hotel safe.

- Don't forget to buy medical insurance. Make sure it covers the cost of medical treatment a hospital in Egypt and repatriation to Britain.

- Don't travel 'off the beaten track' to areas not visited by tourists.

- Never get involved with drugs. There are heavy penalties for all drug offences.

Thematic vocabulary

3. Complete the definitions (1-10) with the words in the advice.

1) _____ are the situations on the roads.

2) _____ are punishments for breaking the law.

Writing

4. Complete these sentences about Egypt.

1) Respect

2) Make sure you _____

3) Avoid

Speaking

5. Work in pairs. Take turns to ask and answer questions about travelling to Egypt.

Writing

6. Work in pairs. Write some tips for a website for visitors planning to travel to your country.

Use guidebooks, the Internet, and travel pages to find advice for these people travelling to your country or another country of your choice.

Література

1. Запара В.М. Teaching professional english in training students of tourism / В. М. Запара // Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ 15 березня 2018 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т

ім. В. Гетьмана»; редкол.: І. А. Колеснікова (голова) [та ін.]. — Київ: КНЕУ, 2018. — С. 148–151.

2. Запара В.М. Forming the foreign language competence and its role in the professional training of specialists in the tourist industry / В. М. Запара // Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень європейської дидактики вищої школи: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 30–31 жовтня 2017 року / Укл. С. М. Іваненко [та ін.]. — Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. — С. 241–243.

3. Запара В.М. Навчання фахової термінології студентів природничих спеціальностей на заняттях з іноземної мови / В. М. Запара // Нові концепції викладання іноземної мови в світлі сучасних вимог: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, 5 листопада 2014 року / Укл. Г. А. Турчинова, О. О. Яременко-Гасюк, М. О. Шутова. — Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. — С. 49–50.

4. Neil Wood. Tourism and Catering. — Oxford University Press, 2003.

Капуш А.В.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ УСНОГО МОВЛЕННЯ ЯК ЧАСТИНИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Одним із завдань викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у вищих навчальних закладах є формування у студентів комунікативної компетенції як «сукупності навичок, умінь та знань, яка дозволяє навчатися, працювати і спілкуватися в багатонаціональному суспільстві і досягати у рівноправному діалозі взаєморозуміння та взаємодії з представниками інших культур» [3, с. 10].

Дана компетенція є необхідною, зокрема, для здійснення мовленнєвої діяльності в усній формі як у ситуаціях ділового спілкування, так і у повсякденній комунікації. Як відомо, протягом багатьох десятиліть вітчизняна традиція викладання іноземних мов базувалася на засадах граматики-перекладного методу, зводилася до ознайомлення із лексико-граматичною системою мови, заучування правил, виконання вправ на переклад, передбачала широке використання рідної мови у навчальному процесі та мала своєю метою вивчення мови для читання текстів. Зміщення акцентів на розвиток усного мовлення стало можливим з появою нової, прогресивної комунікативної методики викладання іноземних мов, метою якої стало навчання мовленнєвому спілкуванню іноземною мовою та реалізація комунікативного задуму мовця.

Відомо, що комунікація відбувається за допомогою одиниць синтаксичного рівня, тому комунікативна граматики спирається на системно-структурний аспект мовних одиниць та розробляє його в особливому напрямку — конструюванні підсистем форм речення на базі його комунікативних аспектів. Основною задачею комунікативної граматики є створення основ комунікативної компетенції. Якщо носій мови володіє основними правилами комунікативної компетенції